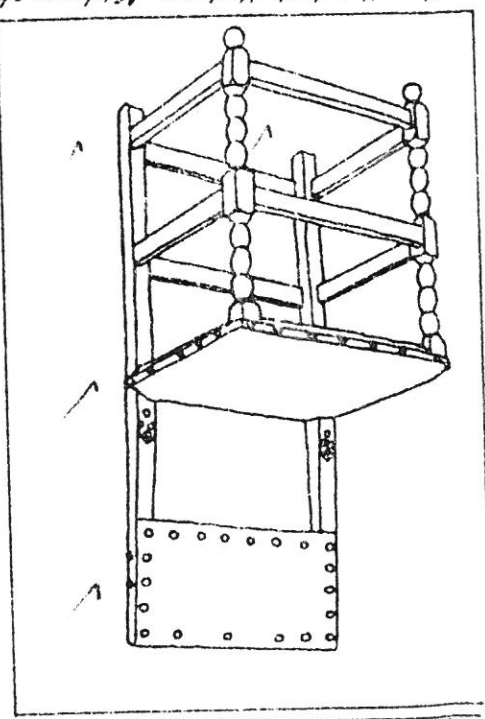

Stol - beg. av 1600-årene
Renessanse - norsk

Historisk Museum, Universitetet i Bergen

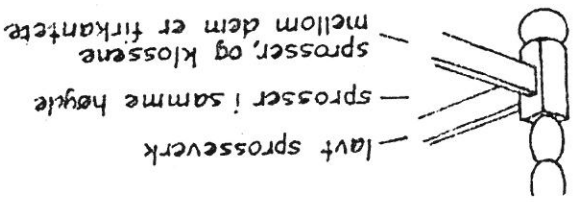
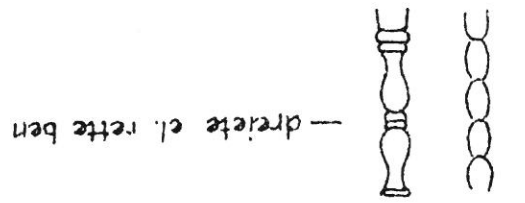
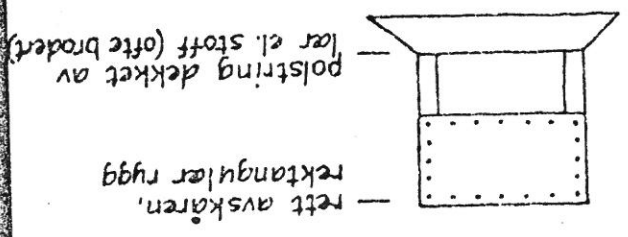
etter Hopstock, Haasem: 'Stoler og stoler',
fig. 24

Institute of Ethnology
University of Oslo

klassisk uttrykk

RENESSANSE ! EUROPA ca. 1400-1600
RENESSANSE ! NORGE ca. 1550-1630

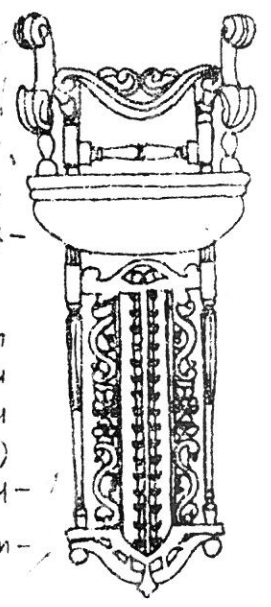
- fra rammeverk til sprosseverk

BAROKK I EUROPA ca. 1600-1700
BAROKK I NORGE ca. 1630-1720

- kraftig relief, sterke lys- og skyggevirkinger, symmetrisk

- utskåret teppestykke
- høy rygg
(engelsk)
- noe tilbakeleiert m. gjennombrutte utskjæringer

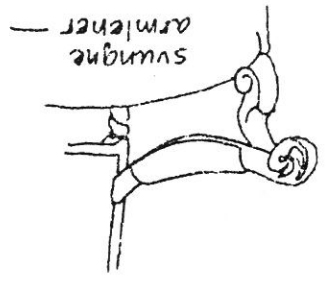

Engelsk Stuartstol ca. 1690

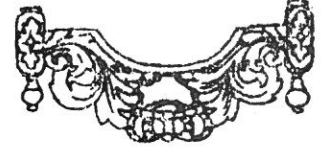
- trekk av gobelin, gyllenlær, rotting el. fløyel
- sprosser i forskjellig høyde
- bukkeben
- utskåret bindingsbrett

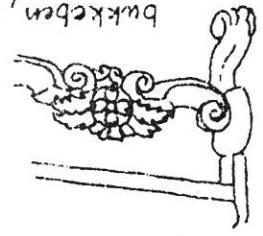
1660-80

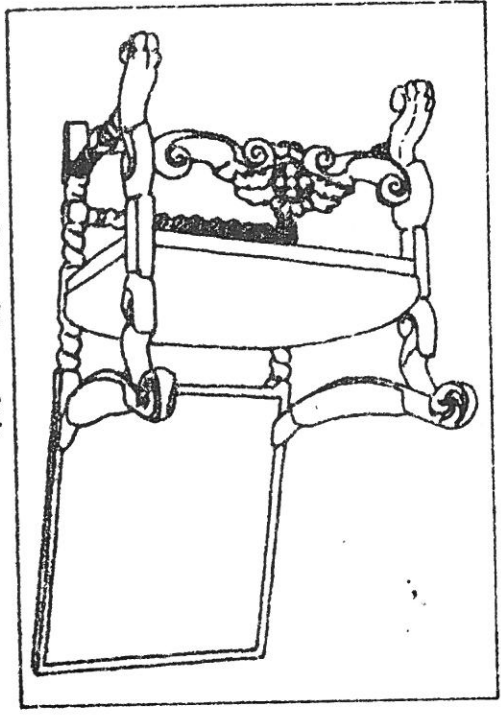
foppstykke og bindingsbrett m. kronet akantus (fransk løv) er typisk for norsk barokk.

bukkeben, rikt utskåret bindingsbrett mellom forbeina

Barokk-norsk

fra Hestoye-willaen, Oslo

etter din. P. Anker 1966, 127 del.

REGENCE I FRANKRIKE ca. 1700-1730 + QUEEN ANNE I ENGLAND +

"Det brukte båndes stil"

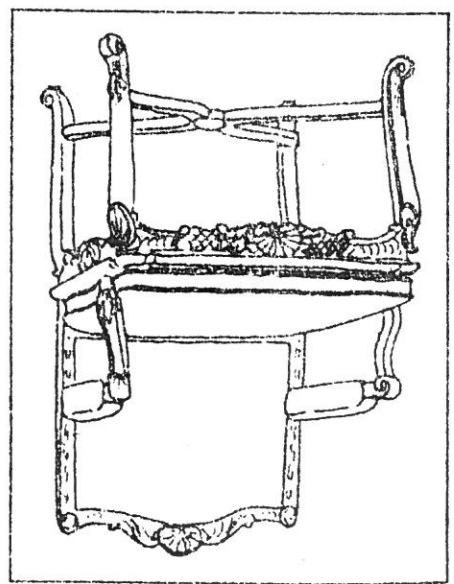

lavere og bredere enn barokk
den trukket ut i en svungen linje,
står på små treputer under de nederste volutter

Panel-ornament fra Chateau du Champs ved Paris

Regencens ornamentikk er tynnere og lettere enn barokkens, karakteristisk er "det knekkete bånd", muslingeskall og akantusblad

Fransk lenestol
Regence ca. 1700

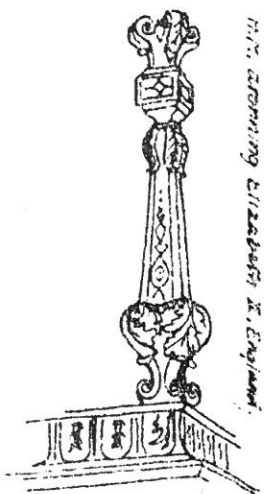
Kunstmuseet, Oslo

- typisk engelsk stak-arbeide fra perioden 1690-1730

Queen Anne-stil fra ca. 1700-20
"Georgian style" + 1720-40
(tyngre utgave av Queen Anne)

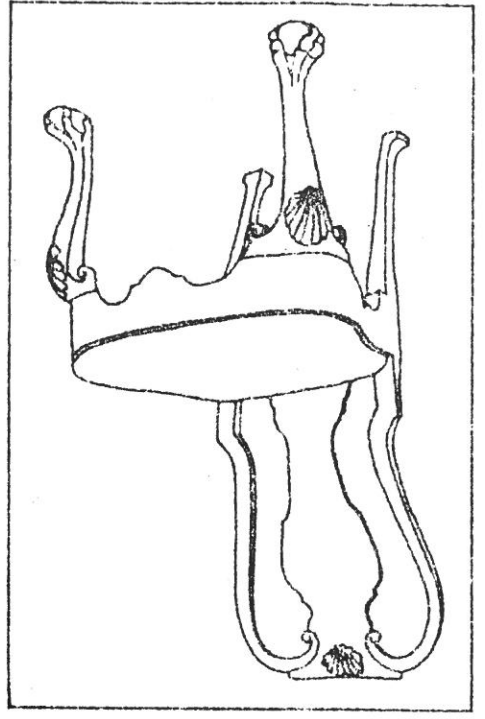
Stoppete stoler opptrer i Eng-land ca. 1700

Konstruksjonen forenkles ved at de enkelte ledd og forbindelser blir laget sterkere. Ofte st slyfjes sprossene

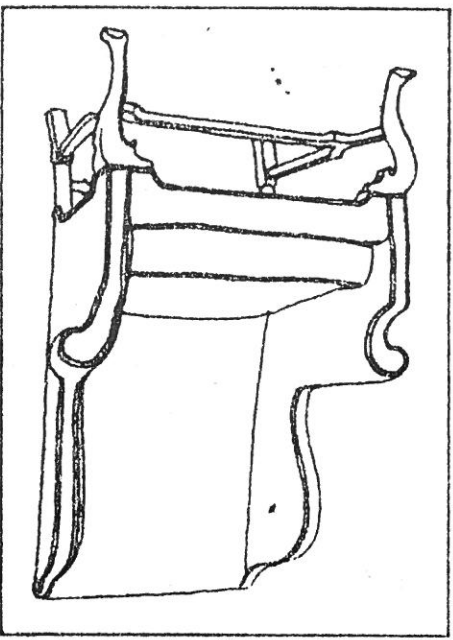

Mrs. Elizabeth I. England

Engelsk stol
Georgian ca. 1720

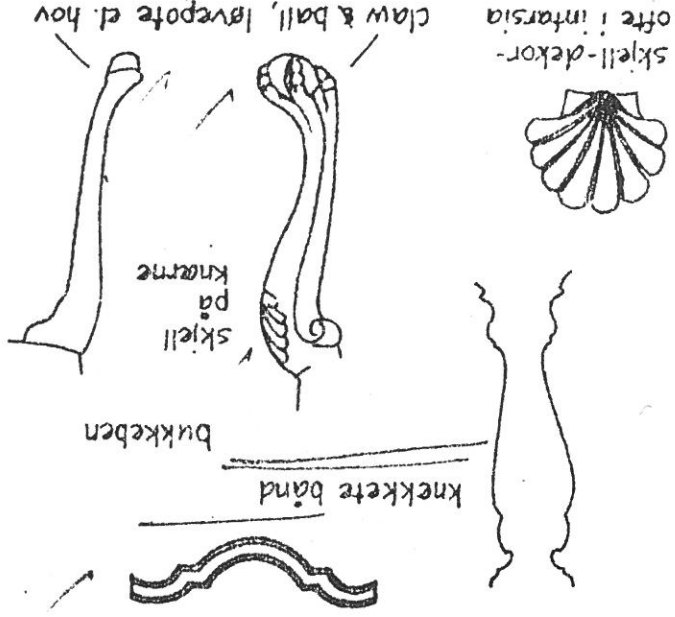

Institute of Ethnology
University of Oslo

Engelsk ørelappstol
Queen Anne ca. 1710

etter Hopstock, Knudsen: "Stoler og stoler", fig. 40
Victoria & Albert Museum, London

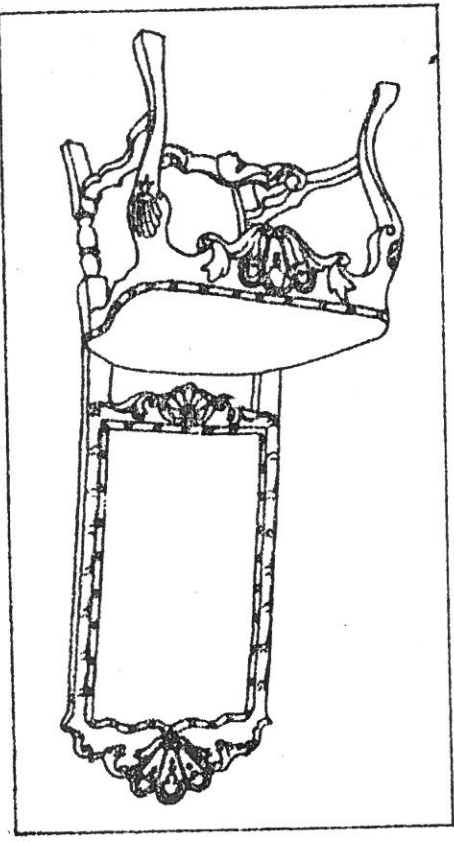

etter direktør Per Arnter med. hand Læstov del.

REGENCE i NORGE ca. 1720-1750

Stol - ca. 1730

Regence (norsk)

bukkeben

skjellol på knærne

claw & ball (arribekio & kule), høy bukketot

høy rygg som i barok

sprosser i H-kryss (ikke lenger bindingsbreitt)

utskårne blad nederst på ryggstølpene

knekkete bånd

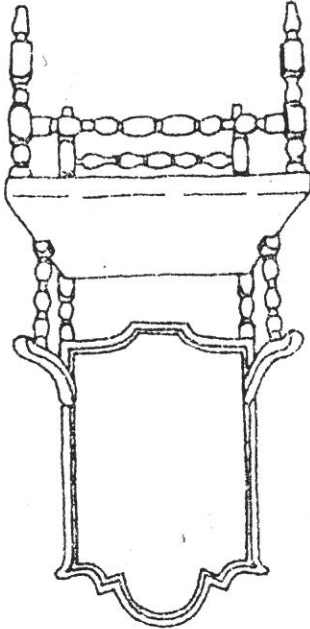
vifte-

el. skjell-dekor

Lenestol - ca. 1710

Regence - norsk

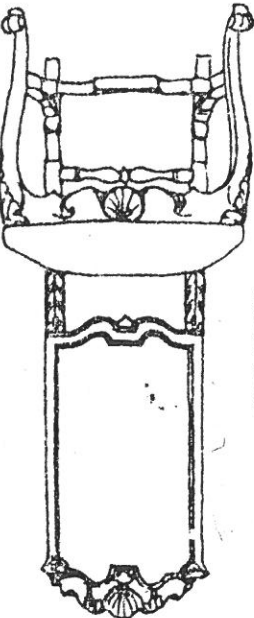
etter Hopstock, Maasen: "Stoler og stoler", fig. 43 Hans Prytz, Nittedal

ryggens knekkete bånd

retarderte trekk:

stiv oppbygging

sprossene og dreiningarbeidet er trekk fra renessansen

etter Hopstock, Maasen: "Stoler og stoler", fig. 44 Norsk Folkemuseum, Oslo

retarderte trekk:

sprosseverk (barok)

høy rygg (barok)

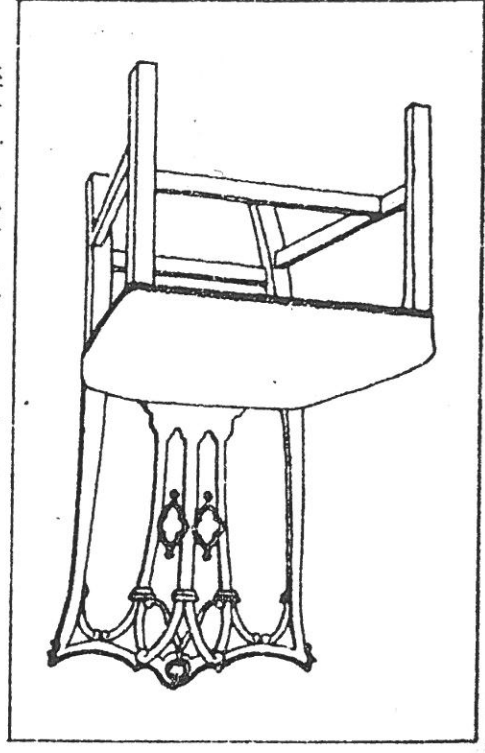
ryggens knekkete bånd
utskårne blad nederst på ryggstølpene
bukkeben m. knær m. utskjæringer
muslingskall på sang volutter som avslutn på forben

Karakteristiske detaljer for norsk regence:

Stol - første halvdel 1700-årene

Regence - norsk

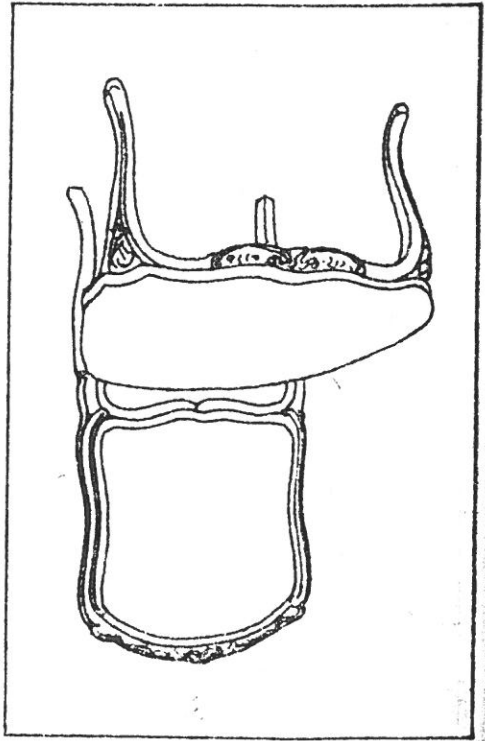
etter Hopstock, Madsen: "Stoler og stoler" fig. 48

Victoria & Albert Museum, London

Stol - ca. 1760
Rokokko (engelsk) - Chippendale

etter Hopstock, Madsen: "Stoler og stoler" fig. 45

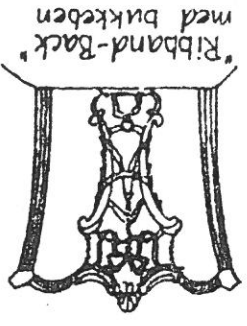
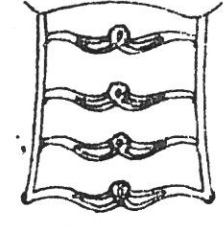
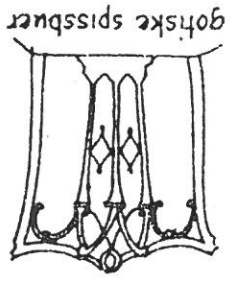
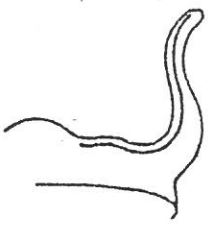

Musée des Arts Décoratifs, Paris

Stol - ca. 1750
Rokokko (fransk)

"The line of beauty" -
den assymetriske svungne linje

Rocaille: S- og C-formet ornament, assymetrisk, ofte med naturalistiske blomstermotive
lavt, bredt sete, trukket med stoff
buede ben
avrundede former som glir over i hverandre, understrekes med profiler
intet sprosseverk
forgylt el. malt treverk
stoppet rygg (typisk fransk rokokko - brukes også i svensk rokokko) rektangulær form m. svungen kontur

setet trukket med sort hestehårstekke el. fløyel
rette ben
og sprosseverk
snitt av rett stolben, innerste hjørnet avskåret

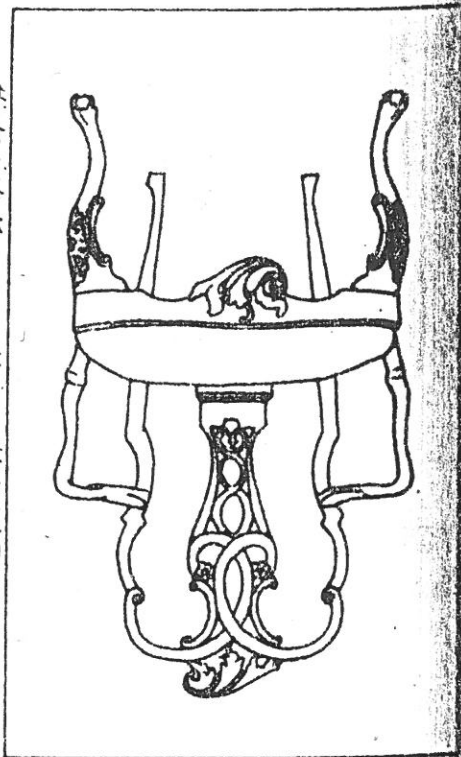

stigerugg - Ladderback med medbuet sete, rette ben

spisse skuldre

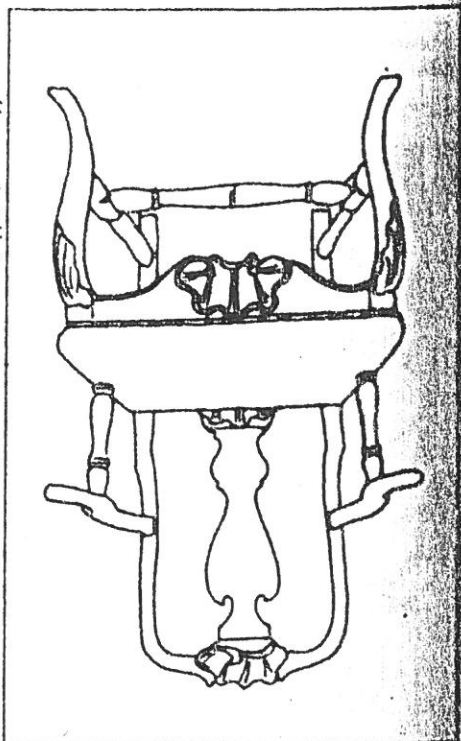
"Ribband-Back" med buktden

buktden med claw & ball

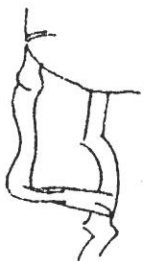
Historisk Museum, Universitetet i Bergen

Stol - ca. 1770
Rokokko (norsk) (Bergen)
kontinental type

Konrad Nielsen, Oslo

Stol - ca. 1760
Rokokko (norsk)
provisiell type

svungne armlener

bladrosett på knærne

rocaille asymmetrisk

C-former

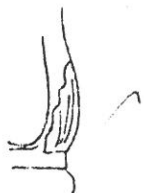

armledestøtter
og sprusseverk er
et barokkpreget trekk

retarderte
detaljer:

rocaille på sang-symmetrisk

skjell på knær

rocaille asymmetrisk

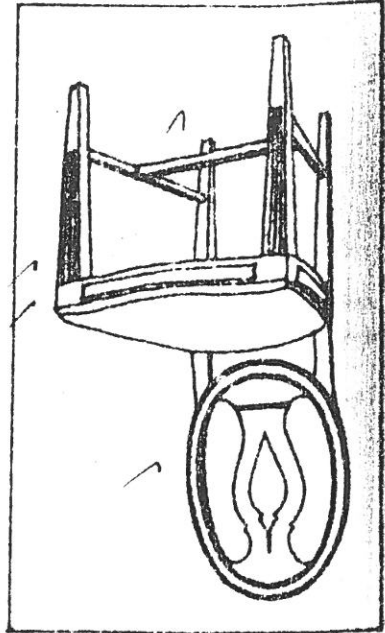
ROKOKKO ! NORGE ca. 1750-1780

H - kryss

firkantete, rette ben, tilspisset, m. kannelyrer

svungen sargfront

oval gjennombrutt rygg

(svensk)

Louis XVI - gustaviansk

Stol - slutten av 18. årh.

sammenføyninger fremhevet,
tydelig overgang fra ett
ledd til et annet

- lite blomsterbeiger

- ben runde m. kannelyrer
ofte fylt m. blomster

- akantusbord

vanlige former (oval, sarmen-
klemt sirkel, rektangel)

Äter Hopstock, Haasen: "Stoler og stoler", fig. 53
Victoria & Albert Museum, London

- buet gesims m. antikiserende
border, perlestav, tannsnitt

pastellfarger

oval el. firkantet rygg
og sete

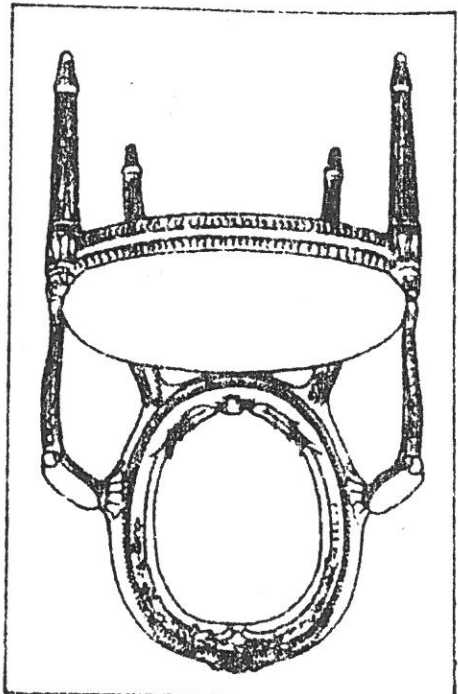
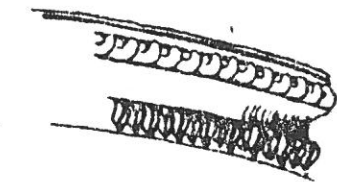
forgylt treverk

- guirlander bryter perlebord

strengt symmetrisk

guirlander
kokkoskjell

tannsnitt

Louis XVI (fransk)

Stol - ca. 1775

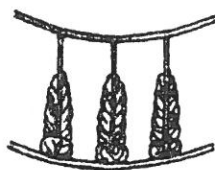
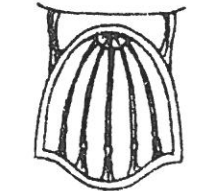
Louis XVI

NY-KLASSISME I EUROPA ca. 1760-1800

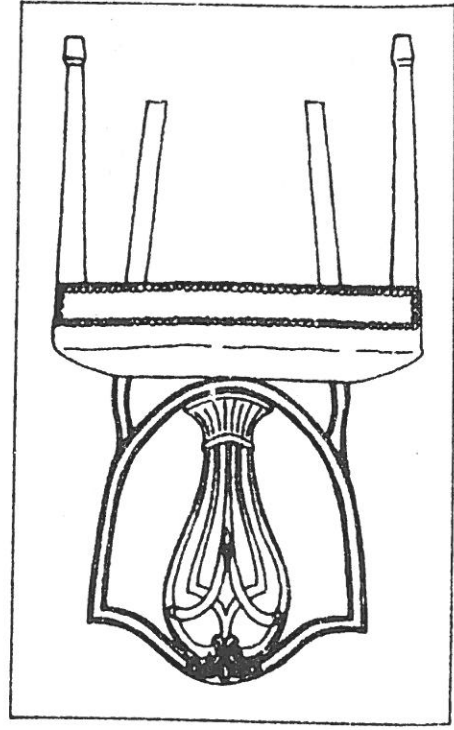
NY-KLASSISME I ENGLAND ca. 1760-1800

lineær form og stil

- skjoldformet, gjennombrutt rygg - løftet klar av setet silhuett å la antikke urne
- puteløs rygg
- setepute som fast blokk over sang
- hestehårstrekk stiftet til sang med messingsøm (å la klassisk perle-bord)
- bare få naturalistiske motiver, blad, diaklokker, fjær o.l.
- tilspissede og firkantete ben med kannelyrer
- fotkloss uten pryde, liten hulkiil øverst
- trefargen beholdt

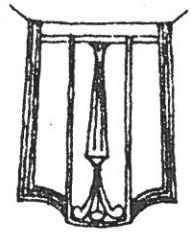

etter Hopstock, Madsen: "Stoler og stiler", fig. 58
Kunsthøgskolemusset, Oslo

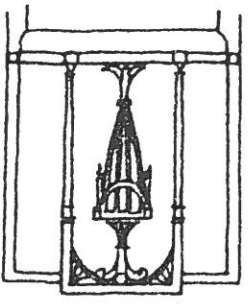

Stol ca. 1770-1800
Hepplewhite

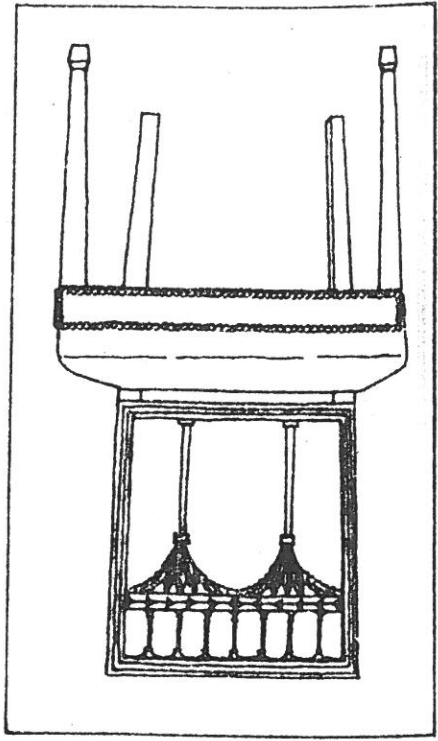
- firkantet rygg ofte med malt dekorasjon
- vanlig Sheraton-rygg: 2 kanave buer og et litt høyere midtparti på toppstykket
- firkantet sete, smalner mot rygg
- setepute som i Hepplewhite

- bakena fortsetter direkte opp i baks stolpene
- forben firkantete og profierte, ofte med små fotklosser
- tilspissede ben

etter Hopstock, Madsen: "Stoler og stiler", fig. 58
Kunsthøgskolemusset, Oslo

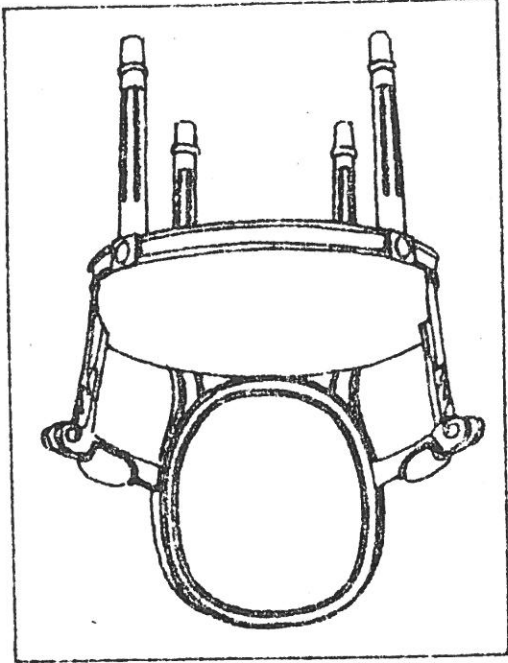
Stol ca. 1790-1810
Sheraton

Institute of Ethnology
University of Oslo

etter direktør Peter Anker 1966 11m del.

- fransk påvirket
- oval rygg og sete - franskpåkirket
- rette, stoppete armlener
- benas overgang til sargen markert med fering og knott
- runde ben med kannelyrer
- fattig på dekor
- forben og bakben tett sammenstilte slik at setet går utenfor beina (provisiøst trek)

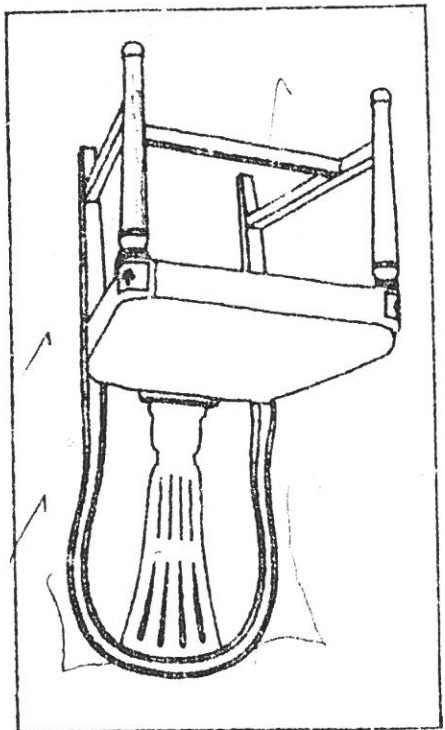
etter International Möbelhandbog, s. 56 norsk private

Stoppet armstol - slutten av 18. årh.
Louis XVI (norsk) - provisiøll type

Institute of Ethnology
University of Oslo

etter Hopstock, Madsen: "Stoler og stoler", fig. 59
Hans Fyrtz, Nittedal

Stol ca. 1790
Louis XVI - (norsk)

- ryggbrett gjennombrutt (engelsk inspirert)
- ryggbue à la Hepplewhite (men uten skjoldform)
- Sheraton's prinsipp med ryggstolpe og bakben i ett stykke
- rosett som i gustaviansk stil
- runde ben, ofte kannelerte
- H-kryss

Nyklassisme, engelsk og fransk influert
(Tilsvaret "gustavianske" periode i Sverige, 1772-1809)

LOUIS XVI I NORGE ca. 1780-1810

EMPIREN I EUROPA ca. 1800-1825

Den stramme keiserstil

- streng symmetri, stram, tung

- kraftige flater - ofte halvmåne- eller kvadratisk form

- mahogny el. malt treverk, finering

- empirens farger sterke

- messingarbeider satt utenpå treverk

- armleener, rygg og sete gjerne stoppet

- sort hestehårstrekk el. silke på setet

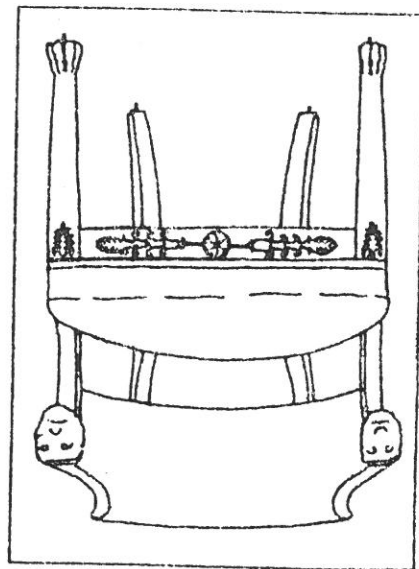
- motiver:

stiliserte palmetter, rosetter, blad,

sceptere, løver, lyrer, fantasisesener (griff,

stinx).

stinx-motivet opptrer etter felthøget til Egypt 1789-99

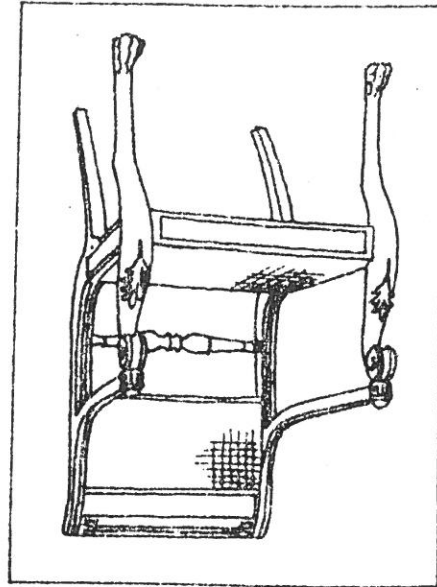
Empire (fransk)

Stol - ca. 1805-10

etter Hopstock, Madsen: "Stoler og stiler" fig. 64
Kunsthindustri-museet, Oslo

Empire (engelsk) - REGENCY

Stol - ca. 1820

etter Hopstock, Madsen: "Stoler og stiler", fig. 66
Victoria & Albert Museum, London

- symmetrisk, åpen, lett

- rolige, glatte treflater

- krumme linjer veksler med rette

- trefargen beholdes (bøk)

- palmettmotiver forekommer

- sjelden messing

- sete og rygg i rotting (sjelden i Frankrike)

- løvetøtter

Institute of Ethnology
University of Oslo

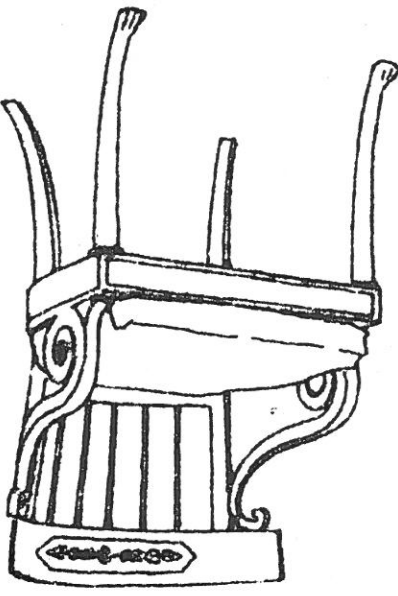
EMPIREN I NORDEN ca.1810-1830

Nyklassisismens fortsettelse

- preget av engelsk nyklassisme
- mahogny og intarsia
- rett toppstykke, sprosser i ryggen
- spinkle ben og armlener
- runde forben

Armstol ca. 1820

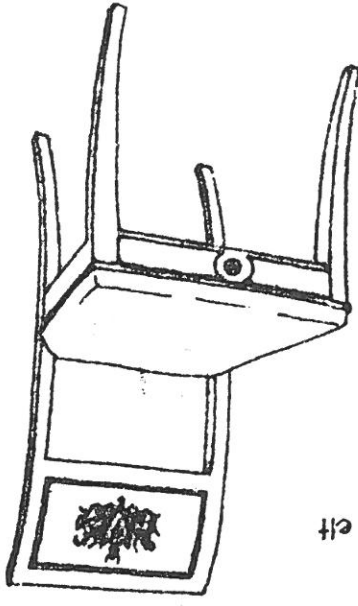
Sen empire (dansk)

etter International Möbelhandbog s.93
Fredriksborgmuseet

Stol, Bergen ca. 1815

Empire (norsk)

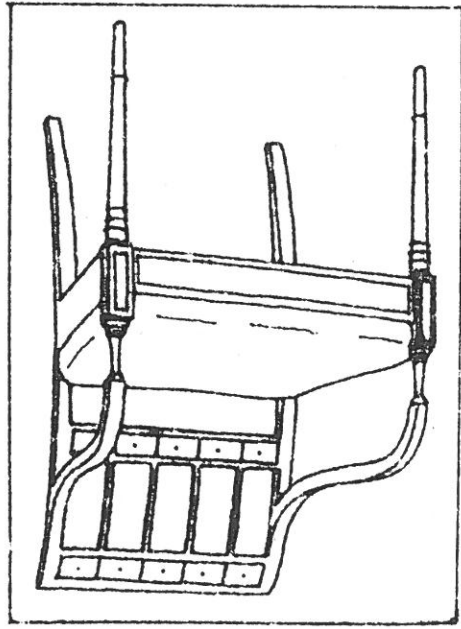

- hjemlige materialer, bjerk
- hestehårstrekk ei. ull
- stramme, rene linjer
- bakken og ryggstolper i ett
- intarsia
- firkantede ben

etter Hopstock, Madsen: "Stoler og stoler",
Gjenda King, Oslo

Tidlig empire (dansk)

Armstol ca. 1800-1810

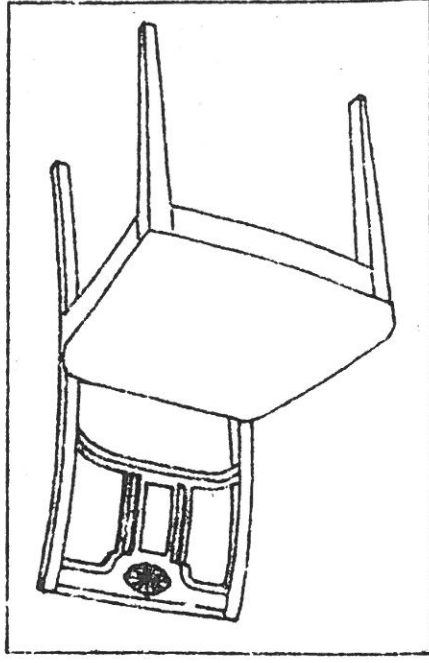
etter International Möbelhandbog s.92
Fredriksborgmuseet

- franskpåvirket
- mahogny
- buet toppstykke
- forgylte bronseornamenter
- armlene ender i volutter
- svungne ben
- vanlige runde forben

Institute of Ethnology
University of Oslo

Stol ca. 1820

Empire (norsk)

etter Hopstock, Madsen: "Stoler og stoler", fig. 69
Historisk Museum, Bergen

etter direktør: Peter Anker 1966, - tegner Ingrid Lowzow

BIEDERMEIER I EUROPA ca. 1825-40
BIEDERMEIER I NORGE ca. 1830-50

-den borgerlige sen-empire

Biedemeier fører videre empirens stil, men med tyngre og mer plastiske former

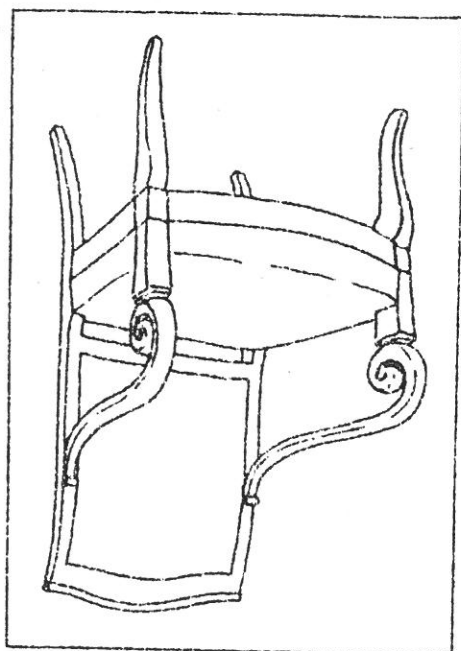
buett ryg

tykkere, buete armlener og ben, (palsen)

kraftig stopping

ikke inntarsia el. metallornamenter

refargenbeholdes

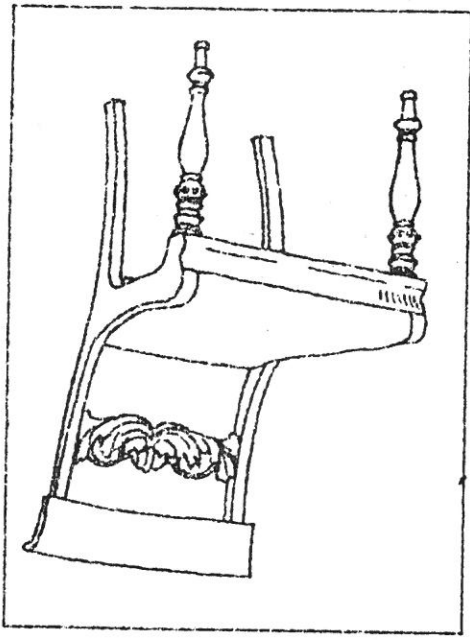

etter Hopstock, Madsen: "Stoler og stiler", fig. 77. Priske

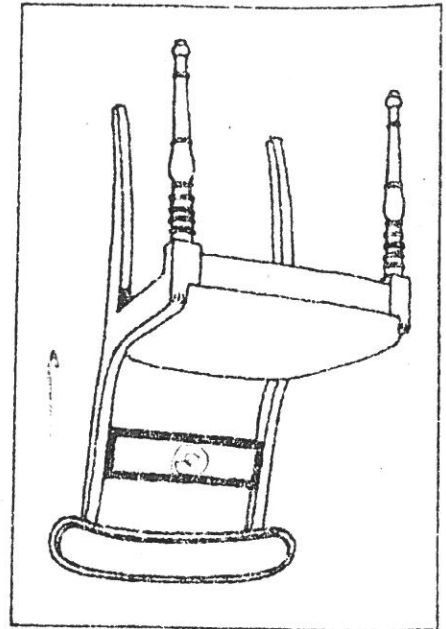
Armstol ca. 1840
 Biedermeyer (fransk)
 Louis-Phillippe

Institute of Ethnology
 University of Oslo

- buett toppstykke med "skulde"
- stoff på baksiden av toppstykket
- gjennombrutt tverrbrett med palmett- el. akantusornamentikk
- rundt setekant
- sidesarg høyere enn sargfront
- svingne linjer i sarg
- "guleroft"-ben med kraftige profiler

etter Hopstock, Madsen: "Stoler og stiler", fig. 75
 Bogstad gård, Viker

Stol ca. 1840
 Biedermeyer (norsk)

- buett toppstykke med kurvete sider
- tverrbrett med springlist eller perlestav
- sidesarg høyere enn sargfront
- sargfronts overflate buett og konveks
- "guleroft"-ben med kraftige profiler

etter Hopstock, Madsen: "Stoler og stiler", fig. 76
 Bogstad gård, Viker

etter direktør Peter Anker 1966, 12de del.

HISTORISME ! EUROPA ca. 1820-1900
HISTORISME ! NORGE ca. 1850-1920

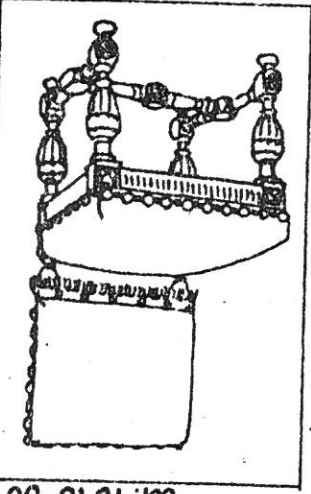
stillede romantisk, heterogent

- fri gjendiktning av fortidens stilarter
- ofte side om side på ett og samme objekt (eklektisme, "stilforvirring")
- begynnelde industriell masseproduksjon, laugshandverkets oppløsning
- tekniske eksperimenter, imiterte og/eller nye materialer

A: inspirert av middelalderarkitektur ("katedral-stil")

- spissbuet toppstykke, snodde ben, X-kryss
- polert, mørkt treverk
- fløjelstrekk
- B: kurvflettet verandastol
- forkjærlighet for imiterte eller "naturlige" materialer

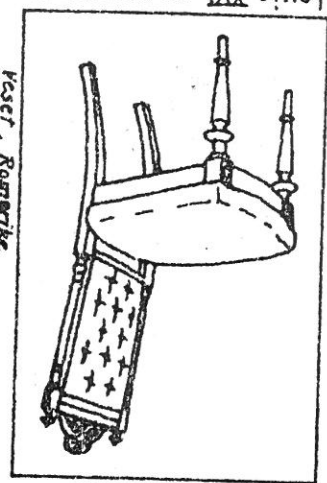
NYRENESSANSEN
ca. 1840-80

etter Hopstock, Haldsen: "Stoler og stoler", fig. 88
 Stockholm 1867, Sverige

- lav, kvadratisk rygg
- messingbeslag
- høyt stoppet sete
- kraftige, balusterformede ben
- H-kryss
- formene mye kraftigere enn i "ekte" renessanse
- lyst treverk

1870-årenes KLASSISME

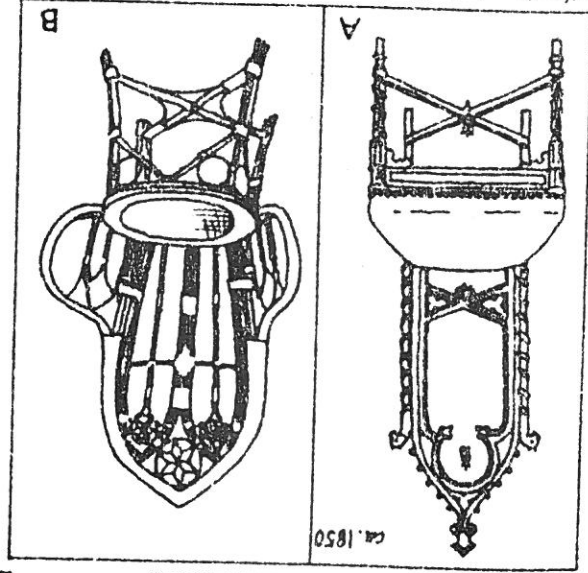

Louis XVI og renessanse i blanding
 Væst, Rosentke

etter direktør Peter Anker, 1966
 Tegner: Ingrid Lowson

institute of ethnology
 University of Oslo

NYGOTIKKEN ca. 1820-70

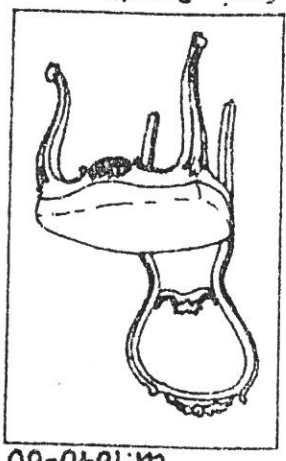

ca. 1850

etter Hopstock, Haldsen: "Stoler og stoler", fig. 79
 Oscarshall, Oslo

tilf. Magnus Røed, Heberg stre, Kamertke

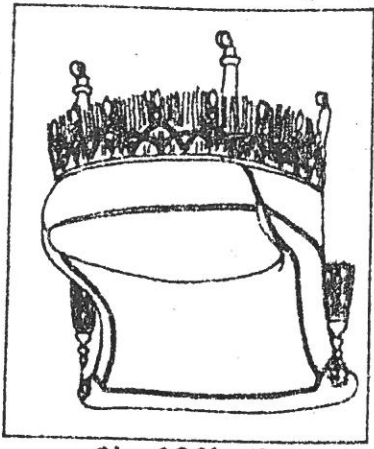
NYROKOKKO
ca. 1840-60

Fanni, Romertke

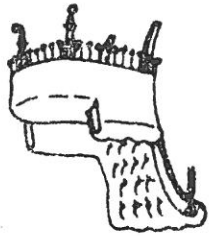
- mahogny, polert treverk
- åpen rygg med tverrbrett
- stoppet sete med fjæring
- fløjels-, damask- eller silketrekk
- S-svingne ben

KLUNKESTIL
ca. 1860-90

etter Hopstock, Haldsen: "Stoler og stoler", fig. 93

- forkjærlighet for polstrete, bekvemme møbler ("boudoir-stil") med springfjærer
- formen: kurvete linjer, følger kroppens former

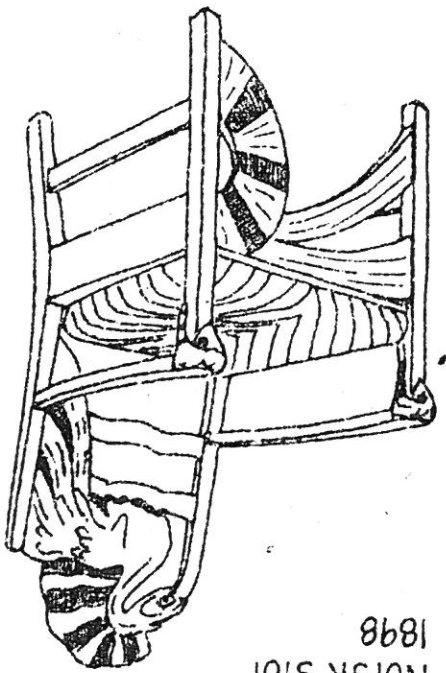

ART NOUVEAU-JUGEND ca. 1890-1910

- den første av de "moderne" stilarter -

- reaksjon mot historisismens stiletterligning
- formens funksjonelle logikk (de "naturlige" former)
- samsvar mellom materiale og form
- ornamentikken inspirert av naturens former (vannliljer, piletrær, svaner)
- lett kurvete, svungne linjer
- avrundete hjørner
- rett rygg
- flatt sete, sargen danner ramme om setet
- lett ornamental betoning av hjørner (rygg, be-

Norsk stol 1898

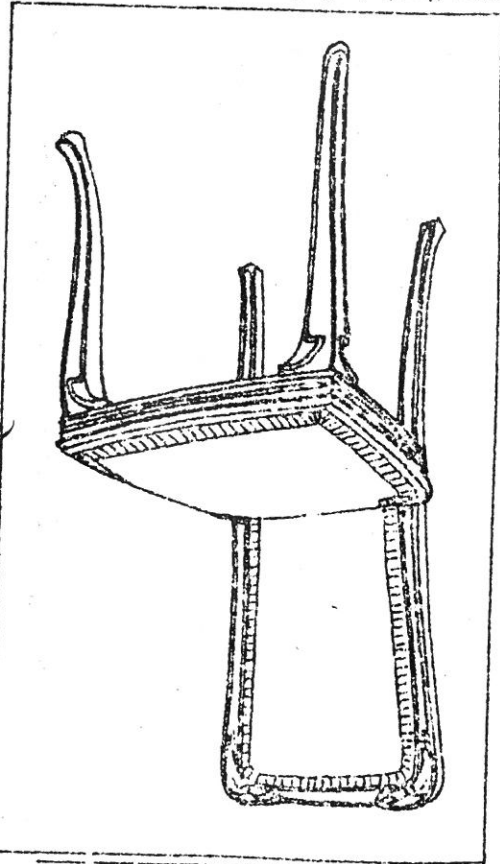
etter Hayward: "Verdens Høbel-
kunst, fig. 1009
tegnert av Gerhard Munthe
Vestlandske kunstinstitusjon,
Bergen

- "dragestil"
- Art Nouveau's linjer
- ornamentikken fri kopi etter "oldnordisk", dvs. vikingtids eller romansk treskjering

Institute of Ethnology
University of Oslo

etter direktør Peter Anker 1968
tegnert: Ingrid Lowzow

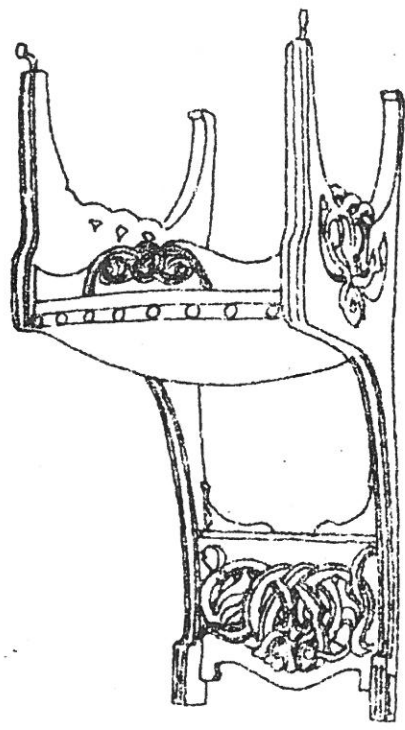
Stol - ca. 1902
Art Nouveau - fransk

etter Hopschick, Madsen: "Stoler og stoler", fig. 98
tegnert av Georg de Furec, Frankrike

- matt treverk
- inspirert av Art Nouveau's
flytende linjer - og av
gamle bondebøler

Norsk stol - 1900

etter Hopschick, Madsen: "Stoler
og stoler", fig. 99
tegnert av ark. Henrik Bull
Norsk Folkemuseum, Oslo